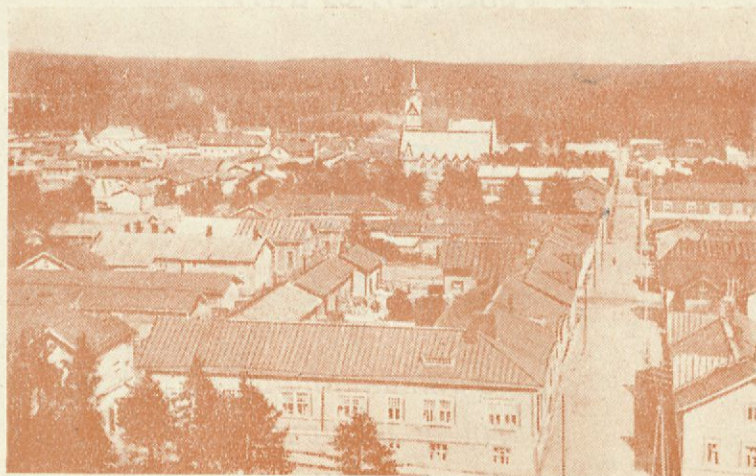

K A J A A N I

si

Yleiskuva kaupungista

KAJAANIN RAUTAKAUPPA O.Y.

KAJAANI

PUHELIMET: 63 & 177

*Paikkakunnan
suurin ja monipuolisin
erikoisliike*

KAJAANI

TOIMITTANUT

A. J. SAARINEN

KOKKOLA 1927
SANOMALEHTI OY. KOKKOLAN KIRJAPAINO

WUOREN KIRJAKAUPPA

KAJAANI

PUH. 9

*KIRJA-
PAPERI-, KONTTORI-
JA KOULUTARPEIDEN KAUPPA
KORU- JA LELUTAVARAA*

Runsas varasto Maisema- y.m. Postikortteja

Kajaani-julkaisua saatavana

Kajaani,

perustettiin v. 1651 Pietari Brahen toimesta. Mutta hyvin kauan pysyi se pienenä kylä-pahasena, vasta rautatien valmistuttua v. 1904 on se alkanut edistyä nopeammin, joten sen asukasluku on nykyisin sivuuttanut 5,000. Kajaani on aina ollut myöskin matkailijain suosima pysähdyspaikka, sijaiten erinomaisen luonnoniballa paikalla.

Mutta parhaan yleiskuvan kaupungista saa nousemalla Pöllysaaren näkötorniin, josta yhdellä silmäyksellä voi nähdä koko kaupungin. Pöllytornista kaakkoon näkyvät Pohjanmaan korkeimmat vaarat: Vuokatti ja Naapurinvaara. Lännestä pistää silmään Oulunjärven laajat selät, joiden runsaat vedet koskista Oulunjokea virtaavat Pohjanlahteen.

Historiallisia nähtävyyksiä on Kajaanissa ja sen ympäristössä. Muinaisen *Kajaanin linnan* rauniot törryttävät Koivu- ja Ämmäkosken välisessä virrassa osoittaen Kainuun kansan ankaria otteluja kotilietensä puolesta. Linnan perustus laskettiin 1604 ja jatkettiin töitä vuoteen 1619, sekä täydennettiin niitä v. 1666 ja 1714. Vuonna 1716 joutui se urhoollisen puolustuksen jälkeen venäläisten käsiin. Venäläinen päällikkö räjäytti linnan hajalle. Siitä lähtien linna on raunioina. Sulkuja rakennettaessa Koivu- ja Ämmäkosken sivuille, on raunioista murrettu kiviä koskien välisten rantojen kiveämiseen. Tämän raiskaamisen silloinen Oulun läänin maaherra kuitenkin keskeytti. Myöhemmin on muureja vielä madallettu. Linnassa oli aikoinaan 24 isoa ja pientä huonetta. Historiotsija Johannes Messenius istui 19 v. Kajaanin linnassa vankina kirjoittaen siellä historiallisia teoksiaan.

Suurmiehemme Elias Lönnrot asui aikoinaan Kajaanissa monet vuodet jättäen useita muistopaikkoja. Sellaisia ovat m.m. seuraavat:

Lönnrotin talo, nykyisen kauppatorin varrella. Se valmisti asuttavaan kuntoon syksyllä v. 1850 ja asui Lönnrot siinä vuoteen 1854 Puutarhaan istuttivat Lönnrot itse ja hänen vaimonsa ne koivut, jotka vielä ovat sen kaunistuksena.

Lönnrotin maja. Noin 1 km. kaupungista jokivartta ylöspäin on metsikön ympäröimä Hauhola niminen nurmikko, joka on järjestetty puistoksi. Siellä on pieni ikkunaluukuilla varustettu aitta, jossa Elias Lönnrotin sanotaan kesän helteellä etsineen vilpoista työpaikkaa, sommitellen m.m. Kalevalaansa siellä. Aitassa on vielä Lönnrotmuistoja kaksiosainen pöytä, jota hän on käyttänyt sekä työ- että ruokailupöytänään.

Hauholaan menevän tien varrella on joen rannassa:

Lönnrotin lähde, jonka kirkkaalla vedellä Lönnrotin oli tapana virkistäytyä. Myöhemmin, katosta lähteelle rakennettaessa tukkeutui lähde ympärille ahdettujen kivien painosta. Paikka on sittemmin tasoitettu, aidattu ja istutuksella varustettu.

Huomattavia rakennuksia kaupungissa ovat:

Raatihuone, vanhassa kaupungissa raatihuoneentorin varrella, valmistui v. 1831. Siellä on säilössä pieni määrä muinaisesineitä, jotka ovat linnan raunioista löydetty.

Kirkko, puusta goottilaistyyliin rakennettu Jac Ahrenbergin piirustusten mukaan valmistui v. 1896.

Tämä tehtiin v. 1734 rakennetun puisen ristikirkon sijaan. Kaupungin ensimmäisen Pietari Brahen v. 1652 rakennuttaman kirkon oli vihollinen hävittänyt v. 1716. Kirkon vieressä on sankarihauta, vapaussodassa kaatuneiden muistomerkki.

Uuden yhteislyseon muhkea talo valmistui v. 1925.

Samoin on myöskin valmistunut raatihuoneen torin varrella sijaitseva komea *kansallispankin talo*.

Puistoja on: *Rantapuistot* Ämmä- ja Koivukosken rannoilla, sekä vastapäisellä rannalla Koivukoskeen pistävä, ihana *Kyyndäspäänniemi* sekä Kirkkopuisto kirkon ympärillä.

Ympäristöt.

Niskan laivalaiturista, jonne helpoimmin pääsee autolla kauppatorilta, lähtevät laivat kaksi kertaa päivässä *Sotkamoon*. Sotkamon pitäjässä on *Vuokatti* Suomen kuu-luisimpia näköalapaikkoja. Vuokatin näkötorista on suurenmoinen näköala ympärillä oleville saloille ja ihanille vesille. Vuokatille mennessä on sopivin jäädä *Riivarin* laituri-
rille, josta on noin 3 km. vaaralle. Vuoren juurella on Haapalanlahden kylä, josta saa oppaan.

Katsottavia paikko ovat myöskin *Sotkamon kirkonkylän* ja *Naapurinvaara*, joka eroaa jylkäluontoisesta Vuokatista rehevämmän kasvullisuutensa ja viljeltyjen rinteit-tensä puolesta. Naapurinvaaralle mennessä on jäätävä Naapurinvaaran laitureille. Se on lähempänä Kajaania, kuin Riivarin laituri.

Historiallisia muistoja:

Keisarin talli, jossa Aleksanteri I seurueineen aterioitsi ja jossa nykyään säilyte-tään venettä, jolla keisari kulki Oulujärvellä; tallissa on myös keisarin käyttämä sänky, kärnyt ja satula.

Paltaniemen kirkko on myös katsottava. Se on rakennettu v. 1726; sen seiiniä koristaa joukko Mikael Topeliuksen seinämaalauksia.

Paltaniemen rannat ovat siitä omituisia, että ne vyöryvät Oulujärveen. Siitä syystä pappilanniemellä olevasta vanhasta hautuumaasta tuon tuostakin tulee näkyviin siellä lepäävien ihmisten luita.

Kaupungin yleiset rakennukset ja laitokset.

Apteekki Kauppakatu 24.

Kansankirjasto ja lukusali Brahenkatu 3. Lukusali on auki koko päivän.

Kauppahalli, Kauppatorin pohjoislaidassa, rakennettu v. 1920.

Kaupungintalo Kauppatorin etelälaidassa, Kauppakatu 14, jossa sijaitsee kaupungin suurin juhlasali, matkustajakoti ja ravintola sekä V. P. K:n kalustohuone.

Koulut: *Seminaari* Kauppakadun päässä. *Yhteislyseo* Väinämöisen ja Koulukadun kulmassa, alkoi toimintansa pedagogiona, joka v. 1841 muutettiin ala-alkeskouluksi, v. 1895 kunnalliseksi yhteiskouluksi, jonka valtio otti huostaansa v. 1919 yhteislyseona.

Kansakoulut: *Väinämöisenkatu 22* ja *Uusi kansakoulu* Lönnrotinkatu 1.

Kunnalliskoti, kauniilla paikalla Kajaaninjoen varrella n. 4 km. kaupungin ulkopuolella.

Lastentarha Puustilan talossa lähellä uutta kansakoulua.

Maistraatti. Istunnot joka arkkimaanantai klo 10 ap. raatihuoneella.

Paloasema, vesitornin luona.

Pankit: *Kansallis-Osake-Pankki* Kauppakatu 23, *Yhdyspankki* Kauppakatu 28. *Helsingin Osakepankki* Kauppakatu 22 ja *Paltamon Säästöpankki* Kauppakatu 28.

Politiislaitos Linnankatu 14.

Postikonttori Koivukoskenkatu 9.

Rahatoimikamari Linnankatu 12, Virastotalossa.

Rautatieasema sijaitsee rautatiealueella Kauppakadun päässä; samoin *tavaratoimisto*.

Rohdoskauppa Kauppakatu 18.

Sairashuoneet: *Yleinen sairaala* seminaarin taka.

Kuumesairaala Lamminniemiellä, kaupungin oma.

Synnytyslaitos Kauppakatu 42.

Sähkölennätinkonttori Pohjolankatu 12.

Sauna Pohjolankatu 7.

Puhelinkeskusasema Lönnrotinkatu 12 b.

Työväenyhdistyksentalo Lönnrotin- ja Sammonkadun kulmassa.

Kajaanin Puutavara Osakeyhtiö

perustettiin vuonna 1724, 250,000 markan pääomalla. Mutta on yhtiön pääoma nostettu useamman koroituksen jälkeen Smk. 20 miljoonaan.

Yhtiön ensimmäiseksi toimitusjohtajaksi valittiin varatuomari Paavo Paloheimo olleen yhtiön johdossa kuolemaansa 7. 5. 1921 asti.

Johtaja Paloheimo otti osaa tarmokkaasti sekä taloudellisiin että myöskin aatteellisiin pyrintöihin, saavuttaen näin paikkakuntalaisten suuren luottamuksen ja tunnustuksen.

Hänen kuolemansa jälkeen valittiin yhtiön toimitusjohtajaksi v. tuomari V. A. Kotilainen. Tarmokkuudella ja menestyksellä jatkoi tuomari Kotilainen edeltäjänsä tehtäviä vuoteen 1924, siirtyen täten Gutzeit yhtymän johtajaksi.

Tuomari Kotilaisen tilalle valittiin suurta suosiota ja luottamusta nauttiva metsänhoit. Yhtiön nykyinen toimitusjohtaja hra Ascan Wichman.

Yhtiön tehdaslaitokset sijaitsevat aivan kaupungin läheisyydessä Tihisenniemellä.

Yhtiön sahan vuosituotanto on nykyisin 10,000 standerttia vuodessa. Sulfiittiselluloosatehtaan tuotanto on 23 miljoona kiloa vuodessa.

Yhtiön puuhiomon puumassavalmistus nousee 8 milj. kiloon vuodessa, mikä kaikki käytetään omassa paperitehtaassa, joka valmistaa vuodessa noin 14 mil. kiloa sanomalehtipaperia. Puusepän tehdas valmistaa etupäässä ovia ja ikkunoita. Tiilitehtaan vuosituotanto on noin 1 milj. 500,000 kpl.

Hyvin ilahduttava seikka on myöskin se että yhtiön omistavat ainoastaan suomalaiset osakkaat, joten siis yhtymä puhtaasti on suomalaisissa käsissä.

Yhtiön teollisuuslaitoksista voi saada parhaan käsityksen kuulleessaan että noin 3,000 työläistä saa toimeentulonsa yhtiön laitoksilla ja työmailla, mikä seikka tietysti on ollut suurin tekijä myös kaupungin kehittymiseen ja vaurastumiseen nähden.

Tuomari Paavo Paloheimo.

*Kajaanin Puutavara Osakeyhtiön
ensimäinen toimitusjohtaja ja yh-
tiön perustajia, kuoli v. 1921.*

Kaajaanin Muoti-Aitta

Omist. I. Tolonen

Kajaani

Kauppakatu 34 .. Puhelin 165

Paikkakunnan vanhin ja suurin liike alallaan

Aina viimeisimmät muotiuutuudet

Ostakaa pukimenne

Veljekset Walgrén'ilta

Kajaani .. Puh. 331

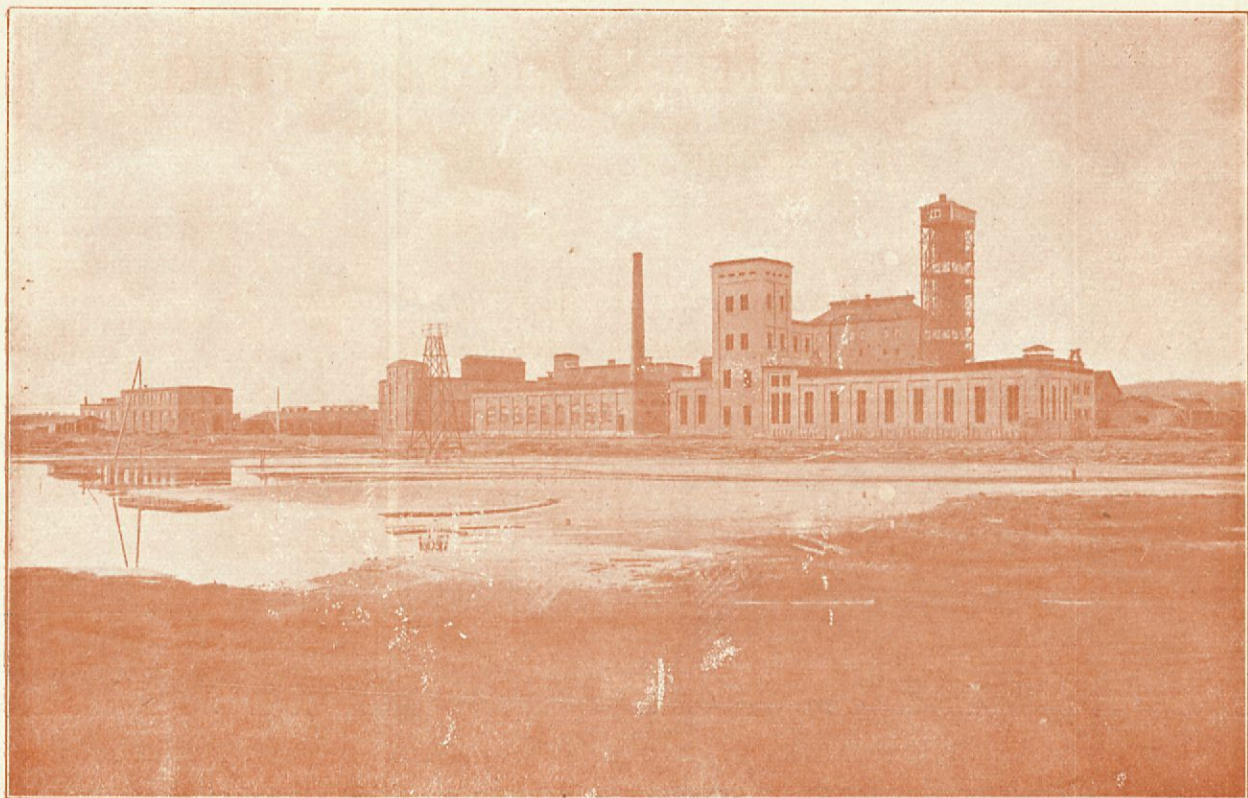
Liikkeet:

Sortavala, Joensuu, Savonlinna, Uupuri, Lieksa ja Kajaani.

Paikkakunnan laajin ja kilpailukykyisin liike valmisvaate-alalla

Omintakeiset tehdaslaitokset takaavat tuotteiden kunnollisuuden ja hintojen sopivaisuuden

Osa Kajaanin Puutavara Osakeyhtiön tehdasalueesta.

Oy. Pohjoismaiden Yhdyspankki

Täydellinen pankkiliike

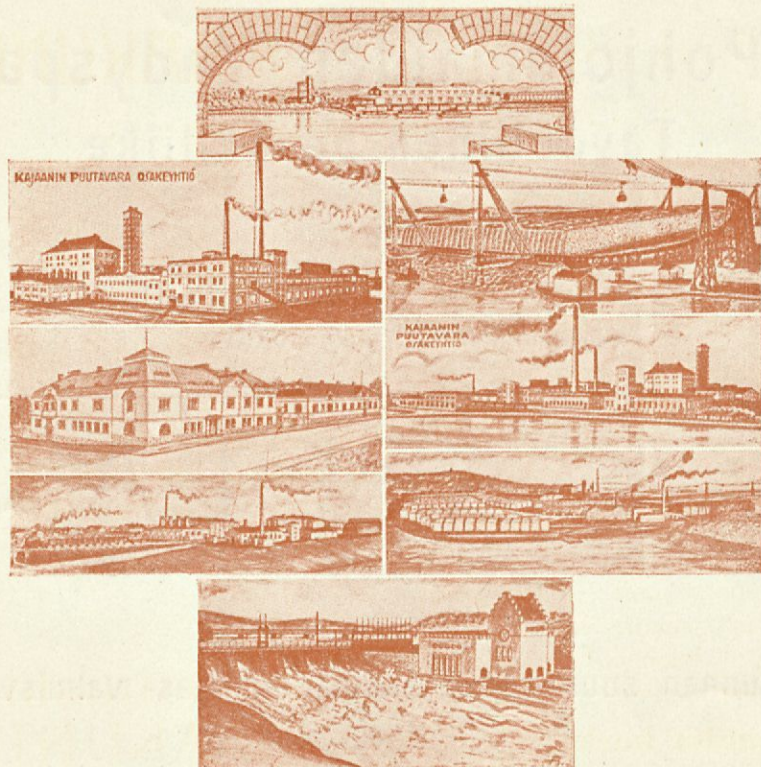
Kajaanin konttori auki klo 10— $\frac{1}{2}$ 3

A. AROLA

KAJAANI - PUH. 229, 271

Paikkakunnan suurin liike alallaan kangas- valmisvaate- ja
lyhyttavaraille

Kajaanin Puutavara Osakeyhtiön teollisuuslaitokset.

Paltamon pitäjän Säästöpankki

Kajaanissa
Kirjakauppa Wuoren talossa
Puhelin 115

III

avoinna joka arkipälvä klo 10—2 päivällä.

Talletuskorko säästötilillä 7 $\frac{1}{2}$ %

ja korko lasketaan panopäivästä ottopäivään sekä lisätään puolivuositain pääomaan.

Tililtä saa nostaa aina 10,000 markkaa kuukaudessa ilman edelläkäypää irtisanomista ja ulosotto-provisionia. Talletut varat lainoina sijoitetaan omalle seutukunnalle maatalouden y.m. taloudellisen elämän kohottamiseksi.

Juoksevantilin korko 5 %

MAAKUNNAN

on synnyttänyt Kajaanin kihlakunta ja se on sen kauppa ja välittää sen tavaratarpeet.

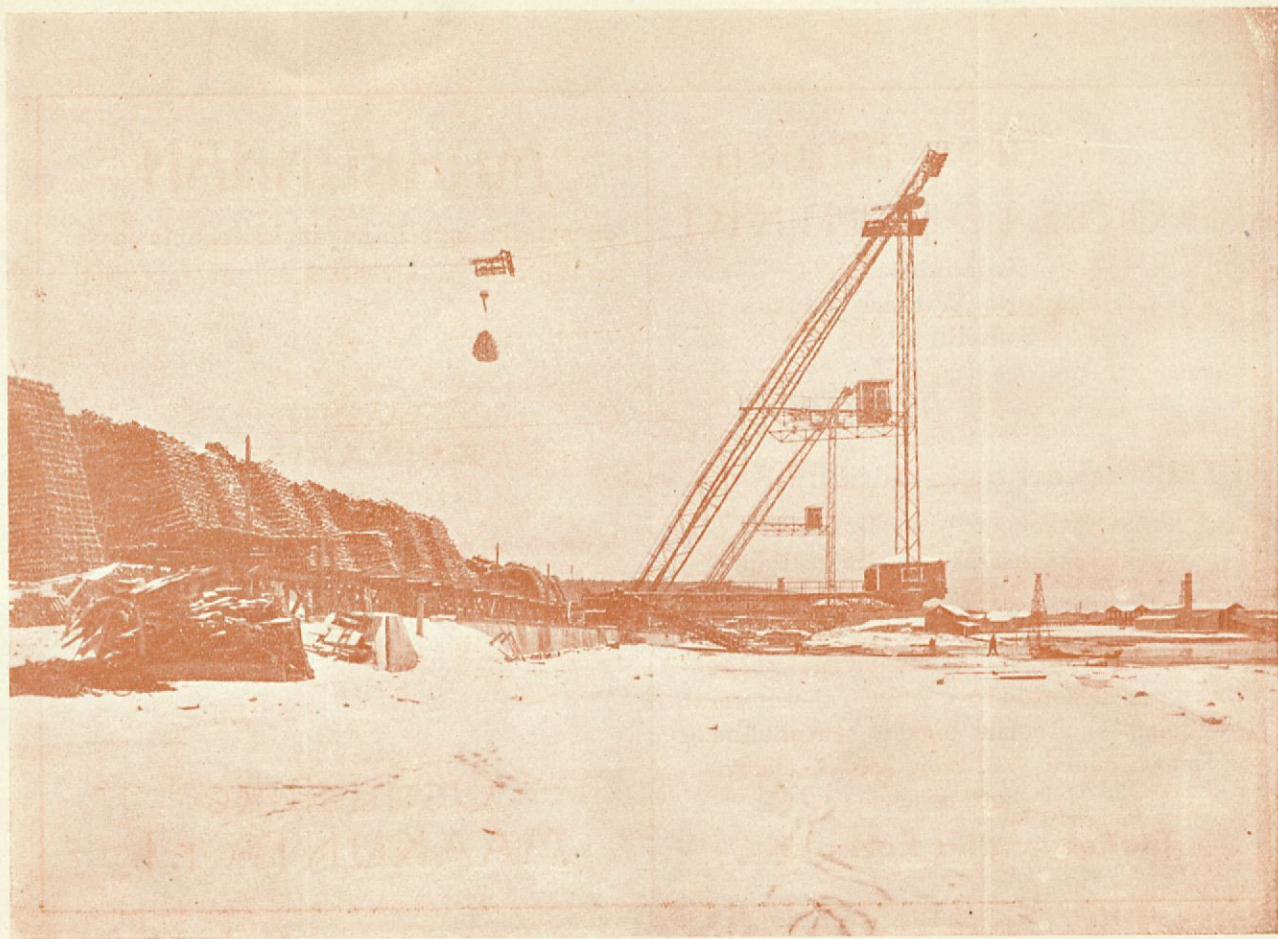
PÄÄLIKE:
KAJAANISSA

SIVULIIKKEET:

Kuhmoniemellä, Sotkamossa, Suomensalmella, Ristijärvellä, Kontiomäellä ja Mieslahdella

Osuusliike
MAAKUNTA r. l.

Valtavat puunnostolaitteet Kajaanin Puutavara Osakeyhtiöllä. Suurimmat koko pohjoismaissa.

Korhonen & Poika

Kajaani

oo

Vaatetus- ja Sekatavarakauppa

Edullisin ostopaikka alaansa kuuluville tavaroille

Hotelli Kajaani

Kajaanissa - Puhelin 85

oo

suosittelee siistiä rauhallisia huoneitaan
turisteille ja matkustajille

J. HILDÉN

KAJAANI

PUH. 52

*

*Monipuolinen muodikas varasto
arv. naisille:*

*Leninkikankaita ja
leninkejä, liina- ja silkkitrikoa,
alusvaatteita, liina- ja
silkkisukkia*

Käsitöitä

*villa- ja silkkilangoista
y.m.*

A. R. KAASISEN

LIIKKEESTÄ

KAJAANISSA

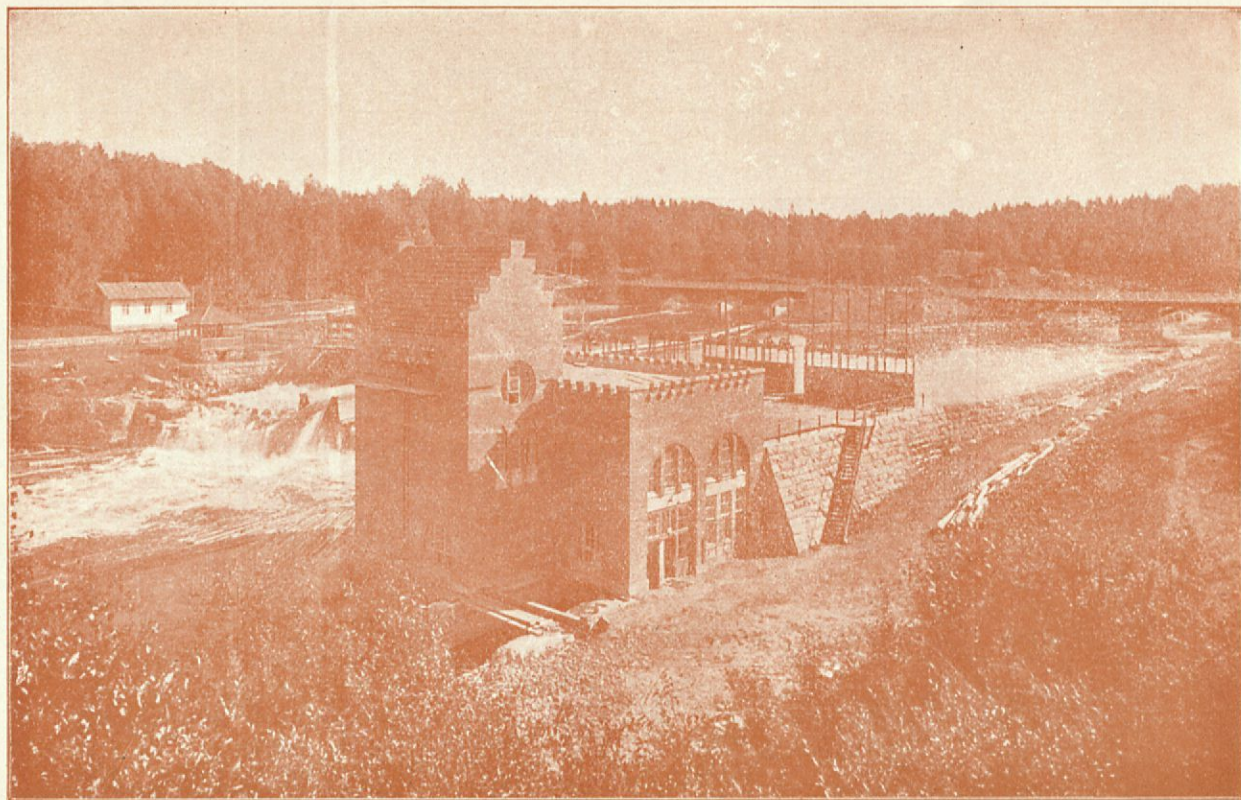
PUH. 139

*Ostatte kihla-, kivi- ja briljanttisormukset,
tasku-, seinä- ja pöytäkellot, hopeatavarat,
silmälasit y.m. aina halvimmalla.*

Kysykää hintojani ennenkuin päätätte
kauppoja

Kuuluisa Ämmäkoski, joka myöskin kuten niin monet muutkin koskeet, on alistettu palvelemaan ihmiskuntaa. Kuvassa näemme Kajaanin Puutavara Osakeyhtiön vesivoimalaitoksen Ämmäkoskessa.

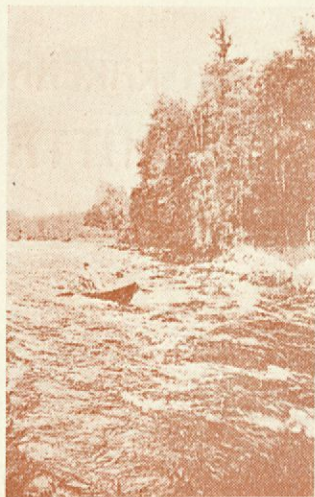

*Metsänkaatajain mökki salomailla, missä suuri osa salo-
seudun asukkaista hankkii toimeentulonsa.*

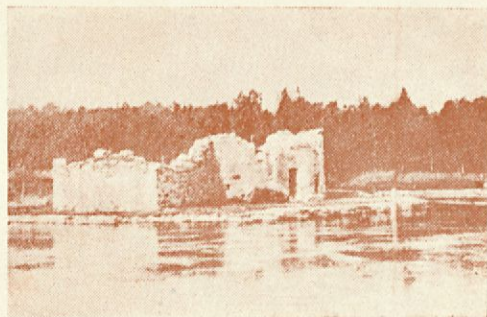

Tori ja raatihuone.

Kajaani, Kurunankoski.

Kajaaninlinnan rauniot.

KAINUUN RAUTAOSAKEYHTIÖ

RAUTA-, VÄRI- JA RAKENNUSAINEIDEN
TUOKU- JA VÄHITTÄISKAUPPA
KAJAANI

PUHELIMET:

KONTTORIIN 238

KAUPPAAN 27

SÄHKÖOSOITE: RAUTAKAINUU

Kauppakatu 36, torin nurkassa.

